

Protikorupčné minimum **2011**: odporúčania pre obce¹

Oblasti odporúčaní:

1. Nakladanie s verejným majetkom
2. Personálna politika
3. Politika participácie verejnosti na rozhodovaní miestnej samosprávy
4. Politika prístupu k informáciám o fungovaní miestnej samosprávy
5. Politika etiky - etická infraštruktúra a konflikt záujmov
6. Mediálna politika
7. Politika územného plánovania a politika stavebného úradu
8. Rozhodovanie o pridelovaní dotácií/grantov
9. Politika transparentnosti v právnických osobách zriadených a založených samosprávou a obchodných spoločnostiach, v ktorých má samospráva väčšinový podiel – obecné firmy
10. Politika verejného obstarávania a politika zabezpečovania služieb
11. Pravidlá transparentného rozpočtovania a informovania verejnosti o rozpočte
12. Politika pridelovania bytov a miest v sociálnych a predškolských zariadeniach, ktorých zriaďovateľom je obec

I. Nakladanie s verejným majetkom

1. Pred predajom / nájmom zverejňovať analýzy využitia majetku s dopadmi na obec, pred vyhlásením majetku za prebytočný o tom uskutočniť verejnú diskusiu.
2. Pri predajoch a nájmoch používať súťažné metódy vždy, keď je to efektívne, nielen vtedy, keď to prikazuje zákon.
3. Súťažné podklady zostavovať tak, aby jediným kritériom pri vyhodnocovaní ponúk bola cena (všetky ostatné kritériá zohľadniť v súťažných podkladoch).
4. Informácie o výsledku obchodných verejných súťaží vrátane zápisnice z procesu predaja / nájmu majetku zaslať všetkým uchádzačom a trvalo zverejniť na oficiálnej internetovej stránke.
5. Zverejňovať dopadové štúdie na obec v prípade prijatia úveru.
6. Do nájomných zmlúv vždy zahrnúť možnosť vypovedania zmluvy zo strany obce.

II. Personálna politika

7. Realizovať výberové konania aj na miesta referentov.
8. Pri výberových konaniach používať vždy aj písomné testy.
9. Upraviť riešenie konfliktu záujmov členov výberovej komisie a zverejniť ho.
10. Výberové konania sprístupniť verejnosti.
11. Zaviesť zákaz menovať blízke osoby a zamestnancov iných spoločníkov týchto obchodných spoločností za zástupcov obce do obchodných spoločností s majoritou obce.
12. Zverejňovať informácie o konaní výberového konania min. 7 dní vopred na internetovej stránke obce resp. na úradnej tabuli.

¹ Dokument vychádza z prechádzajúceho dokumentu **Protikorupčné minimum 2010: odporúčania pre samosprávy**, ktorého autormi boli Ivan Rončák, Emília Sičáková-Beblavá, Gabriel Šipoš, Tomáš Jacko; a oslovenými odbornými oponentmi: Eva Balážová, Ľudovít Budzák, Ondrej Dostál, Dušan Sloboda, Vladimír Pirošík, Ľuba Vávrová a Branislav Zacharides. Dátum akt. dokumentu: marec 2011.

13. Zaslať uchádzačom a trvalo zverejniť na internetovej stránke obce zápisnice z výberového konania obsahujúce min. charakteristiku obsadzovaného miesta, dátum zverejnenia informácie o voľnom pracovnom mieste, počet a mená uchádzačov, mená, priezviská a titul členstva členov v komisii, sumárne hodnotenie komisie a poradie uchádzačov po hodnotení.

III. Politika participácie verejnosti na rozhodovaní miestnej samosprávy

14. Zaviesť pravidlá pre konanie zhromaždenia obyvateľov obce.
15. Zaviesť pravidlá umožňujúce občanovi vystúpiť na zasadnutí OcZ k ľubovoľnému bodu.
16. Sprístupniť verejnosti rokovania komisií OcZ a rady obce vrátane práva vystúpiť na týchto zasadnutiach.
17. Zaviesť pravidlá pre participatívne rozpočtovanie.
18. Zaviesť pravidlo, že zásadné dokumenty týkajúce sa fungovania obce (najmä zásady hospodárenia s majetkom, zásady rozpočtovania, program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, štatút mesta, rokovacie poriadky orgánov mesta) podliehajú pravidlám prerokovania a schvaľovania rovnako ako všeobecne záväzné nariadenia obce (§ 6 zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).
19. Zverejniť kontaktné údaje na starostu a poslancov a zabezpečiť jednoduchú identifikáciu príslušnosti poslanca k častiam obce.
20. Zaviesť rýchly a verejný spôsob riešenia podnetov občanov.

IV. Politika prístupu k informáciám o fungovaní miestnej samosprávy

21. Na internetovej stránke obce zverejňovať výročnú správu obce.
22. Na internetovej stránke obce zaviesť elektronickú úradnú tabuľu vrátane archívu.
23. Na internetovej stránke obce trvalo zverejňovať pozvánky a zápisnice zo všetkých verejných schôdzí orgánov obce.

V. Politika etiky - etická infraštruktúra a konflikt záujmov

24. Prijatť Etický kódex volených predstaviteľov obce a Etický kódex zamestnancov obce a obecných organizácií.
25. Predkladať rozšírené majetkové priznania starostu a poslancov (napr. v štruktúre projektu *Politikaopen* od Aliancie Fair-play) a zverejňovať ich spolu s potvrdením o podanom daňovom priznaní na internetovej stránke obce minimálne počas výkonu verejnej funkcie.
26. Zaviesť Etický kódex zamestnancov, ktorý bude obsahovať: deklaráciu majetkových, peňažných alebo iných vlastníckych pomerov; riešenie konfliktu záujmov; úpravu zneužívania svojho postavenia, služobných informácií a dôvery nadriadeného na získanie neoprávnených výhod pre seba alebo svojich blízkych; úpravu využívania verejných prostriedkov na osobný prospech; úpravu prijímania darov, výhod a pod.; úpravu akceptovaného správania a konania po skončení pracovného pomeru; sankcie v prípade porušenia ustanovení kódexu.
27. Na internetovej stránke obce trvalo zverejniť zápisnice zo zasadnutí komisie OcZ na ochranu verejného záujmu.

VI. Mediálna politika

28. V prípade externého zabezpečenia všetky služby objednať po verejnej obchodnej súťaži resp. alternatívnej súťaži (*napr. elektronickej aukcii*).
29. Zabezpečiť nezávislosť subjektov zabezpečujúcich mediálnu politiku obce - existencia orgánu, ktorý monitoruje obsah (tlačeného periodika resp. vysielania TV) a má kompetenciu požadovať jeho zmeny v záujme zabezpečenia obsahovej vyváženosti a zastúpenia rôznych názorov na fungovanie obce a skutočné fungovanie takéhoto orgánu.

VII. Politika územného plánovania a politika stavebného úradu

30. Do tvorby územného plánu zapojiť čo najväčší počet obyvateľov obce.
31. Zaviesť zásady všeobecnej zrozumiteľnosti pri územnoplánovacej dokumentácii obce.
32. Zaviesť kriteriálnu metodiku posudzovania a zásadu jednotnej aplikačnej praxe (*zásada materiálnej rovnosti*) pri porovnateľných stavebných zámeroch.
33. Zaviesť elektronickú podateľňu a elektronický register žiadostí v stavebnom konaní.
34. Trvalo zverejniť na internetovej stránke obce zmluvné vzťahy so spoločnosťou mimo OcÚ pôsobiacej v oblasti územného plánovania.
35. Trvalo zverejniť na internetovej stránke obce územný plán a územnoplánovacie podklady (*napr. urbanistické štúdie*).
36. Informácie o pripravovaných zmenách a doplnkoch územného plánu medializovať aj prostredníctvom obecných médií a v miestnej tlači.
37. Na úradnej tabuli a na internetovej stránke obce zverejniť informácie o každej žiadosti o územné rozhodnutie resp. stavebné povolenie doručené obci + archív takýchto žiadostí.
38. Využívať inštitút dočasnej úradnej tabule (§ 26 zákona 71/1967 Zb. o správnom konaní) a začiatky všetkých konaní umiestňovať na mieste investície a súčasne ich trvalo zverejniť na internetovej stránke obce.

VIII. Rozhodovanie o pridelovaní dotácií/grantov

39. Riešiť konflikt záujmov žiadateľov o dotáciu/grant a tých, ktorí rozhodujú o pridelovaní dotácií/grantov (*min. čestné vyhlásenie*) a zverejniť toto riešenie na internetovej stránke obce.
40. Sprístupniť verejnosti zasadnutia komisií rozhodujúcich o pridelení dotácie / grantu.
41. O pridelení dotácie / grantu rozhodovať súťažne.
42. Trvalo na internetovej stránke obce zverejniť VZN o pridelovaní dotácií resp. alternatívny dokument.
43. Na internetovej stránke obce zverejňovať aktuálne grantové výzvy vrátane presného postupu rozhodovania o udeľovaní dotácií/grantov a systém ich hodnotenia, časové medzníky, a to v jednoduchom formáte.
44. Na internetovej stránke obce zverejňovať formuláre/žiadosti o pridelenie jednotlivých typov dotácií/grantov; pravidlá pre pridelovanie dotácií/grantov vo forme kritérií a ich váhy; spôsob kreovania dotačných/grantových komisií; mená členov jednotlivých dotačných/grantových komisií.
45. Na internetovej stránke obce trvalo zverejňovať zápisnice zo zasadnutí komisií rozhodujúcich o pridelení dotácie vrátane zoznamu udelených aj neudelených dotácií.
46. Na internetovej stránke obce trvalo zverejňovať rozhodnutia o pridelení dotácie/grantu vrátane hodnotiacich tabuliek k jednotlivým projektom.

47. Na internetovej stránke obce trvalo zverejňovať správy o realizovaných akciách financovaných z dotácie/grantu a zverejňovať pozvánky na podujatia financované z dotácie/grantu.

IX. Politika transparentnosti v právnických osobách zriadených a založených samosprávou a obchodných spoločností, v ktorých má samospráva väčšinový podiel – obecné firmy

48. Pri obstarávaní tovarov, služieb a stavebných prác obchodnou spoločnosťou využívať súťažné metódy.
49. Pri menovaní zástupcov obce do obchodných spoločností s majoritou obce a do rozpočtových a príspevkových organizácií obce zaviesť rovnaké pravidlá ako pri prijímaní zamestnancov obce.
50. Na internetovej stránke obce aj spoločnosti trvalo zverejňovať výročné správy, zakladacie (zriaďovacie) listiny, kontrakty s mestom a vedenie (resp. zloženie orgánov).
51. Nevytvárať ďalšie obchodné spoločnosti takýchto spoločností.

X. Politika verejného obstarávania a politika zabezpečovania služieb

52. Spracovať internú smernicu realizácie verejného obstarávania v príslušnej obci. Explicitne a podrobne rozpracovať pravidlá pre zákazky s nízkou cenou a a podprahové zákazky, tak aby sa podporil princíp súťaživosti a transparentnosti.
53. Využívať elektronické aukcie ako spôsob realizácie nákupov tovarov, služieb a prác. V prípade ich nepoužitia tento fakt zdôvodniť.
54. Spracovávať ročné plány verejného obstarávania, ročné správy o stave a výsledkoch verejného obstarávania za príslušný rok a zverejniť ich. Plány verejného obstarávania na príslušný rok predložiť spolu s rozpočtom obce.
55. Spracovať, zaviesť a natrvalo zverejniť pravidlá riešenia konfliktu záujmov v celom procese verejného obstarávania a pre všetkých zúčastnených na procese verejného obstarávania. Na internetovej stránke obstarávateľa trvalo zverejniť všetky dostupné informácie o verejnom obstarávaní (interné smernice; oznámenia o verejných obstarávaní; informácie o ustanovení komisií pre hodnotenie ponúk a riešení žiadostí; výsledky obstarávaní, zmluvy vrátane ich dodatkov a pod.).
56. Spracovať a zverejňovať analýzy voľby interného alebo externého zabezpečenia jednotlivých služieb v príslušnej obci.
57. viesť, aktualizovať a na internetovej stránke obstarávateľa trvalo zverejniť databázu všetkých zmlúv s externými dodávateľmi služieb.

XI. Pravidlá transparentného rozpočtovania a informovania verejnosti o rozpočte

58. Návrh rozpočtu zverejniť na internetovej stránke obce spolu so slovným opisom všetkých položiek v rozpočte vrátane krátkeho zdôvodnenia položky – pri príjmoch titul nadobudnutia a pri výdavkoch zdôvodnenie (účel) výdavku.
59. Na zmeny schváleného rozpočtu uplatňovať rovnaké pravidlá ako na návrh rozpočtu (zverejnenie na internete na pripomienkovanie verejnosťou atď.).
60. Na internetovej stránke obce trvalo zverejniť aktuálny rozpočet obce a rozpočty minimálne troch po sebe nasledujúcich ostatných uplynulých rokov.

61. Na internetovej stránke obce trvalo zverejniť Register investičných akcií obce (*obsahuje prehľad plánovaných investičných akcií v obci*) za bežný a tri predchádzajúce uplynulé rozpočtové roky.
62. Na internetovej stránke obce trvalo zverejňovať finančné výročné správy obce vrátane informácií o vývoji dlhovej služby obce, a to všetko pri rešpektovaní zásady všeobecnej zrozumiteľnosti.

XII. Politika pridelovania bytov a miest v sociálnych a predškolských zariadeniach, ktorých zriaďovateľom je obec

63. Umožniť verejnosti prístup na zasadnutia komisií rozhodujúcich o pridelení bytu ako aj o prevode bytov do osobného vlastníctva, ak také byty obec má.
64. Ako dominantný spôsob pridelovania bytov a miest v sociálnych / predškolských zariadeniach zaviesť verejnosti prístupné žrebovanie.
65. Na internetovej stránke správcu bytov trvalo zverejniť pravidlá pridelovania bytov a pravidlá prevodu bytov do osobného vlastníctva.
66. Na internetovej stránke správcu bytov trvalo zverejniť zápisnice z rokovania komisií rozhodujúcich o pridelení bytu a prevode bytu do osobného vlastníctva bytov max. do 7 dní od rozhodnutia.
67. Na internetovej stránke správcu bytov zverejniť oznámenia o zasadnutí komisií rozhodujúcich o pridelení bytu a prevode bytov do osobného vlastníctva min. 7 dní pred jej stretnutím.
68. Na internetovej stránke správcu bytov trvalo zverejniť zoznam sociálnych a predškolských zariadení, ktorých zriaďovateľom je obec vrátane informácie o aktuálnom počte klientov, počte voľných miest resp. počte žiadateľov o miesto v zariadení, informácie o možnostiach získania miesta v zariadení, rozpočte zariadenia, informácie o vedúcom/správcovi zariadenia a počte zamestnancov zariadenia.

Marec 2011

Projekt *Presadzovanie protikorupčnej agendy v slovenských obciach* a dokument **Protikorupčné minimum 2011: odporúčania pre obce** bol pripravený vďaka podpore Open Society Institute, Kancelárie veľvyslanectva Kanady v Bratislave a Veľvyslanectva Holandského kráľovstva